

I

Чудесний ліс. Мішаний. І дуби, великі-великі, в лісі ростуть, і ясенки, і берестки, і сосни. Найбільше дубів та сосен. У тиху погоду в лісі ані шелесне: тихо-тихо, тільки коли-не-коли флейтою іволга заграї, застукотить дятел, затівлікаї щиглик...

I знову тихо.

Серед лісу ставок, очеретом з одного боку прикрашений...

I якесь так воно вийшло, що з одного берега у ставок сосни заглядають, а з другого, протилежного, — дуби... Ліворуч над ставком — гребля, а праворуч — луки прослалися, з зеленими кущами, з вербами, з густою-густою травою.

У тому ставку коропи живуть. Отакенні коропи!

— Ой, та й здорові ж коропи отут у ставку живуть! Як ночви!

I як же хочеться впіймати оті "ночви"!.. Та ще після того, як вам скажуть:

— Та що ви?! Та там як ухопить, як смикне, як поведе, — так і не думайте підсікати! Намагайтеся, щоб зірвався сам. Бо й гачка не буде, і ліски не буде, і вудлища не буде, і самі ви, як за дуба не вхопитеся, у ставку будете! Наші такі коропи! Не коропи, а жеребці! Вони в нас особливої породи — гібриди: мати дзеркальна, а батько — симентал.

Отож і хочеться впіймати отакого гібрида. Голову колгоспу, що йому належить той чудесний ставок, ми знайшли на степу, біля комбайна, що якраз домолочував великий лан озимої пшениці.

— Дозвольте, Іване Павловичу, коропця у вас упіймати, — сказав я безнадійно, бо знав, що нікого він і близько до ставка не допускав.

Іван Павлович посміхнувся та й каже:

— Ловіть, хлопці, ловіть! Бачу, що рибалки з вас бідові.

Рвонулись ми завзято до ставка. Дозволив-таки, бо настрої у нього чудесний: жнива закінчуї завчасно, озима пшениця була, як ліс, хлібоздачу уже виконано.

Навздогін голова нам кинув:

— Тільки дивіться, щоб коропець вас не вловив! Коропці в нас такі!..

— Та ми тільки так, щоб поборюкатися з коропом! — гукнули ми.

А беруть коропа на світанку... І особливо тоді, як перший ніжний промінь дубові крони прорізуї і листя дубове золотить.

А як сонячний промінь дубове листя позолотить, тоді він із дубової гущавини вириваїться і на ставок падаї, — тоді і ставок золотий, і очерет, і рогіз, і пісок на березі, — все тоді золоте.

А промінь од води відскакуї, летить на той берег ставка, а там сосни, — золотіють тоді сосни, і ясенки, і клени, — їх позолотивши, промінь летить далі, аж туди, туди, туди, що вже його й не видно. Тільки слід його залишаїться — веселий та грайливий...

А як у золотому ставку короп викинеться, так і короп тоді золотий...

А короп — як ночви... Золоті ночви...

Отакі діла над ставком сонце із своїми весело-грайливими променями виробляі...

Воно сходить ліворуч од вас, за дубами, і спеціально саме там сходить, що насамперед дуби позолотити...

Ох, і хитрюще отам над ставком сонце!

Воно хоче, щоб усе, де воно промені свої кине, — щоб усе там грало, вилискувало, раділо, буяло...

Хоче — і робить!

Ох, і хитрюще! Сонце хитрюще!

II

Ви коли-небудь переживали такий момент, коли вам на гачок клюнув короп? Переживали? Коли не переживали, обов'язково переживіть, а коли переживали, вам закортить цей момент пережити ще раз! До болю, до шалу, до крику закортить.

Уявіть собі таку картину: сидите ви над ставком рано-вранці ще й ранесенько. Благословляйтесь на світ. Ліворуч од вас загорілося небо... То сонце підводиться...

Про це вже писано, не будемо ще раз писати... В руках у вас вудочка. Ліска у вас кріпка, гачок у вас сталевий, загартований, міцний. На гачку — картопля, зварена якраз так, як любить короп: не м'яка й не тверда, а саме враз. Ви дивитесь на поплавок так, як навіть, коли були женихом, не дивилися в голубі великі-великі очі своєї коханої... З такою увагою, з таким бажанням, з таким чеканням. І раптом поплавок — сіп! А вас у серце — штрик! Ще раз — сіп! Ще раз — штрик! І ось ваш поплавок поїхав-поїхав-поїхав і зник під водою. Коли починаі поплавок їхати-їхати-

їхати, у вас із-під серця щось холодне покотилося-покотилося-покотилося кудись униз. І ви почувайте, що оте холодне вдарило вам у п'яти. І вашим п'ятам холодно. Ви за вудку — ррраз! — підсікли. І почувайте, що в руках у вас щось тріпоче! І бачите, що ліска ваша натяглася, як струна, а вудлице-дутою і тремтить! ксть! Він, короп! Ведете його до берега... Вудлице з ліскою — ходить по воді сюди, ходить туди... Ось короп уже біля берега. Ось виткнулася його голова, ось уже видно його спину. Він рветься, вигинається, б'ї хвостом, скручується бубликом, виривається... Але ви його не попускайте, ведете... Ще — крок, і він на березі... Серце у вас колотиться, дихайте ви глибоко і прискорено. Ви вже бачите цього коропа або фаршированим, або маринованим, або просто смаженим, а з голови — юшку... Раптом — ррраз! Лясь! — Ви — смик! — гачок порожній, а короп, на мить отетерілий, ще стоїть перед вами... Які хвилини!..

Взагалі коропа в даному разі у вас нема: зірвався.

Що робити?

Були такі випадки, що рибалка стрибав у воду, щоб ухопити коропа руками. Шубовсть! В одежі, в чоботях, з картоплею в торбинці, з цигарками і з путівкою у Гагру в кишені... Даремно! Короп на путівку навіть у Гагру не бере, не бере він і на картоплю в торбинці, а тільки, коли та картопля на гачку.

Спокійніші рибалки в такий момент вигукують щось, залежно від темпераменту, і наживляють на гачок свіжу картоплю. Закидають знову і сердито сопуть.

Коли сусіда запитай (а сусіда ваш, передовик заводу "Ленінська кузня", пристрасний рибалка, що відпочиває в лісі, обов'язково запитай):

— Здоровий зірвався?

— Здоровий, аж чорний! — відповідають і знову сопуть.

Гірше, розуміється, коли попадається такий коропище, що з вашої ліски залишається тільки клаптик, а гачок ваш прикрашає коропову верхню губу...

В такому випадку на запитання сусіди, що трапилося, суворо відповідається:

— Порвало!

Не рекомендується, між іншим, вудивши коропа, залишати вудочку на березі неприв'язаною, а самому піти пройтись по лісу, бо частенько трапляються такі випадки, коли пастушки вам гукатимуть:

— Дядю, ваша вудка попливла! Потягло!

Тоді доводиться роздягатися і гасати по ставку, ловити вудку...

А короп у таких випадках майстер із вас поглузувати: тільки-но ви до вудки, а він — смик! — і поплив... Потягло!

...Так скажіть, прошу вас, варт чи не варт вудити коропа, переживаючи отакі хвилюючі моменти?

Ми вже не говоримо про переживання, коли короп не зірвався, а його привезено додому, замариновано, чи зафаршировано, чи просто засмажено!

І ви закусюйте та й розповідайте:

— От як ухопило! От як потягло! Та я не з тих, щоб упустити...

* * *

Ну, закусуйте собі на здоров'я!

1951